

Cinobaňa - pohrebisko kyjatickej kultúry

prof. PhDr. Václav Furmánek, DrSc. - PhDr. Vladimír Mitáš, PhD.

9. 6. - 31. 7. 2008, 29. 9. - 15. 10. 2008

Úloha riešená s podporou vlády Slovenskej republiky

Pohrebisko v Cinobani (okr. Poltár) bolo zistené v roku 2006. Jeho objav ohlásili obdivovatelia prírodných a historických krás Novohradu P. Kováčik, M. Peťko z Lovinobane a J. Kliment z Ružinej. Pracovníci Archeologického ústavu SAV v Nitre následne na úpätí vrchu Strieborná potvrdili existenciu žiarového pohrebiska kyjatickej kultúry z mladšej a neskorej doby bronzovej.

Doterajšie poznatky ukazujú, že pohrebisko vzniklo v pilinsko-kyjatickom horizonte (12. stor. pred n. l.) a pochovávalo sa na ňom počas celej kyjatickej kultúry, ktorá sa tu dožila počiatku novej historickej epochy - doby železnej (8. stor. pred n. l.).

Pohrebisko je charakteristické žiarovým pohrebným rítom a kamennými hrobovými konštrukciami - predovšetkým skrinkami. Výnimočným zistením je usporiadanie hrobov do línií, ktoré sa pretínali v pravých uhloch. To odzrkadľuje prísne organizovaný systém pochovávaní, ktorý na doteraz známych pohrebiskách kyjatickej kultúry nebol zjavný. Kamenné konštrukcie a hrobový inventár poukazujú aj na hierarchizáciu pravekého spoločenstva z Cinobane.

Z 58 odkrytých hrobov pochádza množstvo vedecky významných nálezov. V hrobovom inventári dominuje keramika. Bronzové predmety boli zistené v nepatrnom počte hrobov. Naopak nápadný výskyt železných výrobkov v hroboch indikuje lokálne spracovanie železnej rudy v poslednom stupni doby bronzovej.

Význam pohrebiska v Cinobani znásobuje existencia neďalekej súvekej osady, hradiska a pseudokrasovej jaskyne na vrchu Strieborná. Skúmanie takéhoto kontextu nálezísk je mimoriadne priaznivým východiskom pre poznanie najstarších dejín juhu stredného Slovenska a predovšetkým Hornohradu.

Obr. 1. Cinobaňa - Jarčanisko. Miesto nálezu pohrebiska.

Obr. 2. Cinobaňa - Jarčanisko. Výskum pohrebiska.

Obr. 3. Cinobaňa - Jarčanisko. Kamenné hrobové konštrukcie.

Obr. 4. Cinobaňa - Jarčanisko. Doklad organizovaného pochovávania.

Obr. 5. Cinobaňa - Jarčanisko. Elipsovité nádobka.

Obr. 6. Cinobaňa - Jarčanisko. Železné kladivo.

